

Esityslistan kohtaan 56, Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025 – 2026

ref. Talousarviokirja 2024, taloussuunn. 2025-2026 korjattu versio valtuustolle.doc

Arvoisat valtuutetut, puheenjohtaja

Rautjärven kunnan taloustilanne on ollut viimeiset vuodet 2021-2022 hyvä. Tähän on ollut syynä kunnalle myönnetyt korona-avustukset, luokkaa 1,5 miljoonaa Euroa.

Rautjärven kunnan tilinpäätös vuonna 2022 oli ylijäämäinen 0,7 miljoonaa euroa ja vuosi 2021 ylijäämäinen 1,2 miljoonaa euroa. Talouden tasapainotussuunnitelman mukaisesti myös kuluvan vuoden talousarvio 2023 on ylijäämäinen. Kuluvan vuoden 2023 on arvioitu muodostuvan ylijäämäiseksi noin 2,4 milj. euroa.

Kunnallisveroprosentin käsittelyssä kunnanvaltuusto ja -hallitus päättivät asettaa vuoden 2024 tulostavoitteeksi +/- 0 euroa. Verotulot oli arvioitu verotulokehikon mukaan niin, että tuloveroprosentti on 7,90 prosenttia ja kiinteistöveroprosentteina on nykyiset voimassa olevat prosentit.

Valtionosuuksien syyskuun 2024 tarkistuksessa valtionosuuksia kertyisi talousarviovuonna 2 660 408 euroa ja 2025 vuonna 2 202 408 euroa sekä 2026 vuonna 2 201 000 euroa. Tällä tuloveroprosentilla kunnan talous jää negatiiviseksi vuonna 2024 (-380 764 euroa). Kunnanhallituksen esityksestä valtuusto vahvisti Rautjärven kunnan tuloveroprosentiksi vuodelle 2024 8,30 %.

Kunnan investoinneissa vuodelle 2024 varaudutaan lisäksi yli miljoonan euron investointeihin. (Netto investoinnit 1,05 MEUR)

Talousarvioesityksessä 2024 tasapainotetaan +/- 0 euroa tulokseen. Taloussuunnitelman vuosi 2025 on alijäämäinen 0,2 ja 2026 noin 0,6 miljoonaa euroa.

Talousarviossa 2024 tai -suunnitelmassa 2025-2026 ei ole esitetty mitään määrällisiä tavoitteita, joilla nähtävissä oleva talouskehitys olisi pysäytettävissä.

Hyvinvointilautakunnan tehtävissä on todettu kunnan elin-, pito- ja vetovoiman kannalta suuri haaste on uusien asukkaiden, erityisesti lapsiperheiden ja työikäisten, saaminen kuntalaisiksi. Hyvinvointipalveluiden toimintaa suunnataan lapsi- ja perheystävällisyyden sekä hyvän elämän turvaamiseksi, sillä perheille ja asukkaille on tärkeää hyvinvointia tukevien lähipalvelujen saatavuus niin etelä- kuin pohjoisosassakin kuntaa.

Elinympäristöpalvelut huolehtivat mm. kunnan kiinteistöistä, liikenneväylistä, yleisistä alueista ja viheralueista, liikuntapaikoista, maa- ja metsäomaisuudesta sekä asemakaavoituksesta.

Suunnitellut investointimenot vuodelle 2024 ovat 1 061.000 €. Investointisuunnitelman merkittävimpiä toimenpiteitä ovat:

- Miettilän kasarmialueen kehittäminen käyttö- ja hoitosuunnitelman pohjalta
- Retkeily- ja pyöräilyreittien kokonaiskehittäminen: suunnittelu ja toteuttaminen
- Tiiliruukin ranta-alueen yleissuunnitelman osittainen toteuttaminen
- Simpeleen pienvenesatama-alueen kehittäminen

Johtopäätöksiä

Talousarvio- ja suunnitelma esitys on puutteellinen eikä ota huomioon tunnettua talouden kehitystä 2024 – 2025 (2026)

Talousarviosta ja -suunnitelmasta Kuntalaki 10.4.2015/410 toteaa, että se on laadittava niin, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset tehtävien hoitamiseen turvataan.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseessa on ylijäämää vuonna 2023 on 9,3 MEUR.

On kuitenkin tiedossa, että valtuuston hyväksymällä veroprosentilla 8,3 (joka ylitti verokehikon 7,9 % eli viidellä prosentilla) eivät taloussuunnitelman vuosia 2024 - 2025 puhumattakaan vuodesta 2026 saada tasapainotettua. Tämä tarkoittaa kuntalaisille veronkorotuksia.

Kunnanhallituksen toimissa vuonna 2023 tai esittämässä taloussuunnitelmassa ei ole valmistauduttu tulevien vuosien tasapainotukseen. Ylijäämän takia tämä ei ole lakimääräinen velvoite, mutta kuntalaisten näkökulmasta verorasituksen tai velan kasvattaminen on tilanteeseen reagoimatta huonoa hallintoa. Tätä ei ole kuntalaisille kerrottu.

Sen sijaan kustannukset kasvavat. Hallintokustannukset (kunnanhallituksen vastualue) kasvaa vuoteen 2026 14 %:iin verotuloista (-1 011 000 MEUR). Kunnan henkilöstöä on kasvatettu yhdeksällä uudella työntekijällä vuonna 2023 - 2024.

Millään vastuualueella ei ole esitetty merkittäviä säästötoimia. Talousarviossa – ja tai suunnitelmassa ei ole osoitettu taloudellisia mittareita, joilla tavoitteiden tai säästöjen saavuttamista voisi mitata. Näiltä osin hallituksen esitys on puutteellinen eikä sitä tulisi hyväksyä.

Hyvän hallinnon oikeusperiaatteita ei ole noudatettu talousarvion laadinnassa. Talousarvion muutoksia ei käsitelty valtuustossa tai niille kuuluvissa lautakunnissa. Kunnan hallitus päätti muutoksista talousarvion muutoksista 5.12, mutta informoi (toimitti sähköpostilla klo 15:02) valtuutettuja vasta 7.12 tiedotusvälineille tarkoitetun tilaisuuden alettua.

Hyvinvointilautakunta

Talousarvioon ainoana viime hetken muutoksena oli tehty Rautjärven asemanseudun luokkien 1-2 lakkauttaminen. Tämä päätettiin toteuttaa vuotta vanhemmille ilmoitettua aikataulua nopeammin., vuoden 2024 keväällä. Tältä osin talousarvion valmistelu ja muutokset eivät noudattaneet hyvää hallintotapaa. Kyseessä on pieni kustannuserä, joka vastaa suunnilleen työsuhteisen kulttuurituottajan palkkausta 1.1.2024 alkaen. Säästö eikä ollut välttämätön +/- 0 tuloksen saavuttamiselle, mutta merkittävä lasten vanhemmille.

Asiaa käsitteli myös Hyvinvointilautakunta vajaa viikkoa ennen hallituksen 5.12. kokousta ja kirjasi yksimielisenä näkemyksensä, että opetuksen tulisi jatkua vuoden 2025 keväälle ja sen lopettamisesta tulisi tehdä suunnitelma ja vaikutusten arviointi yhdessä vanhempien kanssa niin, että Perusopetuslain 21.8.1998/628 32 § vaatimukset täyttyvät.

Päätöksen asiasta teki vastuualueen virkamies, koulun rehtori Janne Hirvonen. Hän päätti muutoksesta ilman asianmukaista suunnitelmaa ja vaikutusten arviointia, vastoin Hyvinvointilautakunnan näkemystä tai vanhempien kuulemista.

Tällä päätöksellä viranhaltijat, kunnanjohtaja Harri Anttila, Simpeleen koulun ja Rautjärven lukion rehtori Janne Hirvonen ja hyvinvointijohtaja Anu Koistinen rikkoivat vanhemmille annetun lupauksen säilyttää opetus Asemanseudulla vuoden 2025 kevääseen. Tämä lupaus oli viimeksi annettu vanhemmille loka-marraskuun vaihteessa 2023.

Yhteenveto

Yhteenvetona totean, että ilmiselvästi vuoden 2024 talousarvion valmistelun viimehetkillä tehdyllä muutoksella ei ollut muuta tarkoitusta, kuin lopettaa jo luvatus opetuksen jatkuminen. Jää epäselväksi miksi kunnanhallitus on tähän ryhtynyt, kun taloudellinen merkitys on pieni ja olisi ollut hoidettavissa helposti talousarvion sisällä. Tämä on johtanut kunnan johdon luottamuksen menetykseen.

Kunnanhallitus ei ole tuonut esille eikä ottanut työn alle toimia, joilla tulevat alijäämät hoidetaan.

Esitykset

1. Talousarvioesitys palautetaan kunnanhallitukselle valmisteltavaksi päätetyllä veroprosentilla niin, että alijäämät vuosina 2024–2025 (ja 2026) saadaan poistettua. Tämä vaatii merkittäviä rakenteellisia muutoksia, joihin valmistautuminen on aloitettava heti.
2. Rautjärven asemanseudun opetuksen päättäminen siirretään valtuuston päätöksellä aiemman suunnitelman mukaisesti kuntalaisille luvatusi vuoden 2025 kevääseen. Janne Hirvonen ja Anu Koistinen veloitetaan esittämään Hyvinvointilautakunnalle suunnitelma kunnan eteläpään perusopetuksen ja mahdollisten kuljetusten järjestämiseksi Perusopetuslain mukaisesti.
3. Kunnanhallitus käynnistää selvityksen päätöksen edellä mainitun päätöksen valmistelusta, siitä ovatko virkamiehet antaneet vanhemmille väärää tietoa ja rikkoneet hyvää hallintotapaa.

Rautjärvellä 10.12.2023

Petteri Laaksonen
Kunnanvaltuutettu

Eriävä mielipide

Mikäli kunnanvaltuusto huolimatta esitetyistä perusteista hyväksyy kunnanhallituksen esityksen talousarvioista, jätän täten eriävän mielipiteen.